

“หลังคาแดง” โรงพยาบาลโรคจิตแห่งแรกของไทย! รักษาด้วย “ป่า”
และ “ไม้ไผ่อยู่ข้าง” ทำเงินซื้อที่ดิน “ศรีธัญญา” ได้!!

สุวิชา เพียรราษฎร์

๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ นี้ ประเทศไทยมีโรงพยาบาลโรคจิตมา ๑๒๘ ปีแล้ว แม้แรกๆ คำว่า “หลังคาแดง” จะเป็นแสลงที่พูดล้อกันทั่วไป หมายถึงสถานที่คุมขังคนบ้า แต่ต่อมาผู้เชี่ยวชาญขององค์การอนามัยโลกที่มาตรวจเยี่ยม ก็กลับไปเขียนรายงานว่า “เป็นโรงพยาบาลจิตเวชที่ดีที่สุดในวันออกของคลองสุเอซ” และใช้วิธีรักษาที่ได้ผล ทั้งยังได้เงินซื้อที่ดินถึง ๑,๐๖๗ไร่ ขยายแห่งใหม่ได้

เมื่อตั้งโรงพยาบาลแห่งแรกในชื่อ “โรงศิริราชพยาบาล” ในปี ๒๔๓๑ แม้แรกๆจะไม่มีคนไข้กล้าเข้ารักษา แต่ต่อมาไม่นานเมื่อประชาชนมีความเข้าใจในเรื่องการรักษาพยาบาลแผนใหม่ โรงพยาบาลศิริราชก็ได้รับความนิยมมากขึ้นเรื่อยๆ ความหนักใจกลับตกอยู่กับผู้บริหาร เมื่อมีผู้ส่งคนไข้โรคจิตที่ไม่ใช่โรคกายมาให้รักษา บางรายที่แบกรับการคุมคลั่งอาละวาดไม่ไหว ก็ส่งมาให้โรงพยาบาลรับภาระแทน แต่ทางศิริราชจะนำคนป่วยประเภทนี้มาอยู่ร่วมกับคนไข้ทั่วไปก็ไม่ได้ ครั้นจะบอกปิดไม่รับคนป่วยทางจิตก็ไม่ได้ เพราะขัดกับหน้าที่ของกรมพยาบาล ศัลยแพทย์อเมริกันคนหนึ่งในทีมของหมอศิริราช ที่เรียกกันว่า “หมอเฮย์” จึงเสนอความคิดที่จะเปิดโรงพยาบาลเฉพาะโรคจิตขึ้น และได้รับการสนับสนุนจากพระเจ้าอนงยาเธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ แต่ติดขัดในเรื่องงบประมาณ ทั้งยังมีภาระที่จะต้องจัดตั้งโรงพยาบาลให้กระจายไปอีกหลายแห่งด้วย ในขณะที่บ้านที่บรรดาเจ้าภานายอากรได้ยกใช้หนี้หลวงมาหลายหลัง คณะกรรมการที่ได้รับโปรดเกล้าแต่งตั้งเป็น “คอมมิตตีจัดการโรงพยาบาล” จึงได้ขอพระราชทานเลือกเอาบ้านของพระยาภักดีภทรากกร หรือ เจ้าสัวเก่งซัว ที่ปากคลองสานในเนื้อที่ ๔-๕ ไร่มาปรับปรุงเป็นโรงพยาบาลโรคจิตแห่งแรกขึ้น

โรงพยาบาลเพื่อผู้ป่วยโรคจิตแห่งแรกนี้ได้รับพระราชโองการโปรดเกล้าฯจากพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ให้เปิดเป็นทางการในวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๔๓๒ในชื่อ “โรงพยาบาลคนเสียจริต” มีอาคารใหญ่ ๓ หลัง ลักษณะเป็นแก่งจีน และมีอาคารเล็กโดยรอบ จุผู้ป่วยได้ ๑๐๐ คน แต่รับผู้ป่วยครั้งแรกนี้ไว้เพียง ๓๐ คน มีนายแพทย์มิชชันนารีและแพทย์ไทยจากกรมพยาบาลมาตรวจประจำ โดยยังใช้ยาไทยแผนโบราณ บ้างก็ใช้เวทย์มนต์คาถาประกอบ เพราะเข้าใจว่าโรคจิตเป็นผลมาจากภาวะเหนือธรรมชาติ หรือเกิดจากความไม่สมดุลของธาตุต่างๆในร่างกาย

แม้โรงพยาบาลแห่งนี้จะดูเป็นที่คุมขังคนโรคจิตมากกว่าเป็นโรงพยาบาล แต่การเอาใจใส่ดูแลด้วยความเมตตาของเจ้าหน้าที่ ก็ทำให้เป็นที่ศรัทธาเชื่อถือของญาติผู้ป่วย จึงเพิ่มจำนวนผู้ป่วยขึ้นอย่างรวดเร็ว จนอยู่กันอย่างแออัด ขณะเดียวกันอาคารก็ทรุดโทรมลงทุกที และได้ย้ายสังกัดจากกรมพยาบาลในปี ๒๔๔๘ มาขึ้นกับกรมแพทย์สุขาภิบาล กระทรวงนครบาล ซึ่งมี นายแพทย์ไฮเอ็ด เป็นเจ้ากรม และเข้าเป็นผู้อำนวยการโรงพยาบาลคนเสียจริตแห่งนี้โดยตำแหน่งอีกด้วย หมอไฮเอ็ดได้ปรับปรุงการดูแลคนป่วยให้ดีขึ้น ทั้งในด้านความสะอาด อาหารการกิน โดยเฉพาะห้ามทุบตีคนไข้โดยเด็ดขาด ในวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๔๕๓ หมอไฮเอ็ดได้ทำรายงานถวายกราบบังคมทูลว่า สภาพของโรงพยาบาลคับแคบเกินกว่าจะบรรยายได้ ทั้งความทรุดโทรมของอาคาร จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯให้หมอไฮเอ็ดไปดูตัวอย่างในต่างประเทศ เพื่อกลับมาสร้างโรงพยาบาลโรคจิตแห่งใหม่

สถานที่แห่งใหม่ของโรงพยาบาลปากคลองสานห่างจากที่เดิมมาเพียง ๖๐๐ เมตร เป็นบริเวณบ้านของ นายเปีย ราชานุประดิษฐ์ และบ้านของ เจ้าพระยาสุรวงศ์ไวยวัฒน์ (วร บุนนาค) บุตรชายคนเดียวของสมเด็จพระเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค) รวมทั้งที่ดินของราษฎรอื่นๆเป็น ๔๔ ไร่ครึ่ง มี พระยาอายุรเวชวิจักษ์ หรือ หมอคาทิวส์ ผู้ช่วยเจ้ากรมสุขาภิบาล ซึ่งก็คือผู้ช่วยของหมอไฮเอ็ด เป็นผู้วางแผนและควบคุมการก่อสร้าง

เมื่อโรงพยาบาลคนเสียจริตแห่งใหม่สร้างเสร็จ ย้ายคนป่วยเข้าได้ในเดือนกันยายน ๒๔๕๕ หมอคาทิวส์ก็เข้ารับตำแหน่งผู้อำนวยการคนแรก และได้วางรูปแบบให้เป็นโรงพยาบาลจิตเวชแบบตะวันตก เน้นเรื่องมนุษยธรรม ความเป็นระเบียบเรียบร้อยและอาหารการกิน ผู้ป่วยจะได้รับค่าอาหารวันละ ๒๕ สตางค์ต่อคน กำชับว่าต้องมีปลา มีหมู และต้องมีขนม เพราะคนเสียจริตใช้พลังงานมาก มีค่าขนมวันละ ๒ สตางค์ต่อคน ส่วนการแต่งกาย ผู้ป่วยชายนุ่งกางเกงจีนสีดำ เสื้อขาว ผู้ป่วยหญิงนุ่งซิ่นสีน้ำเงิน เสื้อขาว หน้าหนาวให้ผ้าห่มคนละ ๒ ผืน หน้าร้อนคนละ ๑ ผืน ถ้านอนนอกมุ้งลวดต้องกางมุ้ง จะปล่อยให้ผู้ป่วยเดินเปลือยกายผ่านฟ้าไม่ได้ ห้ามทำร้ายผู้ป่วยโดยเด็ดขาด ถ้าเจ้าพนักงานฝ่าฝืนข้อนี้จะถูกลงโทษรุนแรงถึงขั้นไล่ออก และดำเนินคดีทางอาญาด้วย แต่ถ้าผู้ป่วยตื้อดิ่งหรือคลุ้มคลั่ง จะต้องลงโทษด้วยวิธีที่ถือว่าเป็นการรักษาไปในตัว เช่น จับ “นัตยานัต” จนผู้ป่วยชักดิ้นชักงอ หรือ “ขันเสื่อ” คือใส่เสื่อผ้าใบทำให้ดินไม่ได้ ถ้ายังไม่ยอมสงบ ขันเสื่อแล้วยังจับไปมัดกับเตียงผ้าใบสาน พรมน้ำบนผ้าใบไปเรื่อยๆ ซึ่งจะทำให้ผ้าใบหดตัวและรัดผู้ป่วยจนเจ็บ ทั้งยังยกขาพาดเก้าอี้ ทำให้ปวดเมื่อย ซึ่งทำให้ผู้ป่วยกลัวมาก วิธีการเหล่านี้ถูกนำมาใช้ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๒ ซึ่งขาดแคลนยาระงับประสาท

หมอคาคิวส์ยังเน้นเรื่องความสงบร่มรื่น ความสวยงามของสถานที่ โดยลงมือตกแต่งเอง ยึดความคิดที่ว่า ป่าเป็นที่สงบแห่งจิตใจและระบายทุกข์ จนเป็นที่กล่าวกันว่า โรงพยาบาลแห่งนี้ให้ความชุ่มชื้นแก่จิตใจของผู้ย่างก้าวเข้ามา แต่อย่างไรก็ตาม หมอคาคิวส์ก็ยังคงใช้ยาไทยตำรับโบราณ รวมทั้งการวินิจฉัยโรคแบบไทย จนถึงปี ๒๔๕๕ จึงได้เริ่มมีแพทย์ประกาศนียบัตรจากโรงเรียนแพทย์มาทำงาน และมียาตะวันตกเริ่มเข้ามาใช้บางส่วน

โรงพยาบาลโรคจิตแห่งใหม่นี้ คงใช้ตึกหลังใหญ่จากเจ้าของเก่าเพียงหลังเดียว เป็นบ้านพักผู้อำนวยการ ส่วนเรือนผู้ป่วยได้สร้างเป็นเรือนยาว ใต้อาคารเหล็ก ไม่มีหน้าต่าง หลังคาทาสีแดง จึงเป็นที่มาของคำว่า “โรงพยาบาลหลังคาแดง” ในปี ๒๔๖๑ โรงพยาบาลคนเสียจริตได้ออนมาสังกัดมาขึ้นกับกรมสาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย และในปีต่อมาหมอไฮเอ็ดก็หมดสัญญาในตำแหน่งนายแพทย์สุขาภิบาลกรุงเทพฯ เดินทางกลับสหรัฐ ผู้ได้รับตำแหน่งแทนคือหมอคาคิวส์ จึงต้องพ้นตำแหน่งผู้อำนวยการโรงพยาบาลคนเสียจริตไป ผู้อำนวยการคนใหม่คือ หมอเมนเดลสัน ศัลยแพทย์ชาวอเมริกันเช่นกัน เนื่องจากหมอเมนเดลสันมีตำแหน่งเป็นผู้ช่วยนายแพทย์สุขาภิบาลกรุงเทพฯ และเป็นผู้อำนวยการโรงพยาบาลกลาง ทั้งยังต้องถวายเป็นการรักษาพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวด้วย ทำให้ไม่ค่อยมีเวลาให้โรงพยาบาลคนเสียจริต จึงจัดแพทย์ไทย ๕ คนผลัดเปลี่ยนกันมารักษา

จนกระทั่งในปี ๒๔๖๘ ได้มีการจัดระเบียบราชการใหม่ ยกเลิกการแต่งตั้งชาวต่างประเทศเป็นตำแหน่งบริหาร จะต้องเป็นข้าราชการประจำเท่านั้น ผู้อำนวยการคนใหม่ของโรงพยาบาลคนเสียจริตจึงได้แก่นายแพทย์เถียร ตูวิเชียร ๑ ใน ๕ แพทย์ไทยที่มากดูแลโรงพยาบาลแห่งนี้มาก่อนแล้ว และได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์เป็น หลวงวิเชียรแพทยาคม ซึ่งนับเป็นผู้อำนวยการที่เป็นคนไทยคนแรก

ศาสตราจารย์หลวงวิเชียรแพทยาคม ได้รับทุนมูลนิธิร็อกกี้เฟลเลอร์ไปศึกษาวิชาโรคจิต ที่สหรัฐอเมริกา ๒ ปี ซึ่งเป็นคนไทยคนแรกที่ได้ศึกษาวิชาแขนงนี้มา หลวงวิเชียรฯ ได้พัฒนาโรงพยาบาลขึ้นในหลายรูปแบบ แต่ยังคงรักษาบรรยากาศร่มรื่นไว้ ทั้งยังได้ตกแต่งด้วยพันธุ์ไม้ประดับหลากสี จนกล่าวกันว่า จะหาพันธุ์ไม้หายากต้องมาดูที่นี่ และยังได้รับคำชมจากสมเด็จพระศรีสวรินทราบรมราชเทวี พระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า ว่า “ดีอย่างไรที่ดีไม่ได้” แต่กระนั้นภาพพจน์ของโรงพยาบาลในสายตาคนทั่วไปก็ไม่ค่อยดีนัก ยังมองกันว่าเป็นที่คุมขังคนบ้า คำว่า “หลังคาแดง” หรือแม้แต่ “หลวงวิเชียร” ก็เป็นคำที่นำมาใช้หยอกล้อกัน ล้วนแต่หมายถึงที่คุมขังและคนดูแล “คนบ้า” ด้วยเหตุนี้ ศาสตราจารย์หลวงวิเชียรแพทยาคม จึงได้เขียนบทความออกเผยแพร่ทางวิทยุ นิตยสาร ตลอดจนออกปาฐกถาในที่ต่างๆ ให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องจิตเวชแก่สังคม จนได้รับการบรรจุวิชาโรคจิตสอนนักศึกษาแพทย์ และแต่งตำราจิตวิทยาไว้หลายเล่ม ทั้งยังสอนวิชานี้แก่นิสิตแพทย์ศาสตร์และอักษรศาสตร์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ตลอดจนโรงเรียนนายเรือ และสอนอยู่จนอายุ ๗๐ ปี

ในด้านการบริหาร หลวงวิเชียรฯได้ใช้วิธีบำบัดโดยไม่ให้ผู้ป่วยมีเวลาว่าง จัดให้ทำสวน ปลูกต้นไม้ ทำถนน มีส่วนร่วมในการตกแต่งโรงพยาบาลให้สวยงาม และด้วยวิธีที่เรียกว่า “อุตสาหกรรมบำบัด” คือให้ผู้ป่วยทำพรมกาบมะพร้าว บุงก็ ผลิตตัลบายตำราหลวง ฯลฯ ซึ่งผลิตภัณฑ์จากผู้ป่วยเหล่านี้ สามารถทำเงินจนซื้อที่ดินในจังหวัดนนทบุรีได้ถึง ๑,๐๖๗ ไร่ เพื่อเตรียมขยายโรงพยาบาลออกไปโดยไม่ต้องพึ่งงบประมาณแผ่นดิน

ในปี ๒๔๗๕ โรงพยาบาลโรคจิตได้รับการอนุมัติให้เปลี่ยนชื่อเป็น “โรงพยาบาลโรคจิต ธนบุรี” และต่อมาในวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๔๘๕ ก็ได้ย้ายมาสังกัดกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข ซึ่งในปีนี้นายแพทย์ฝน แสงสิงแก้ว ซึ่งต่อมาได้เป็นศาสตราจารย์เช่นกัน ก็เข้ารับตำแหน่งผู้อำนวยการแทนศาสตราจารย์นายแพทย์หลวงวิเชียรแพทยาคม นายแพทย์ฝนได้พัฒนาโรงพยาบาลโรคจิต ธนบุรี ให้ก้าวรุดหน้าต่อไป จนกระทั่งผู้เชี่ยวชาญขององค์รอนามัยโลกที่มาตรวจเยี่ยม ได้กลับไปเขียนรายงานว่า “เป็นโรงพยาบาลจิตเวชที่ดีที่สุดในตะวันออกของคลองสุเอซ”

นายแพทย์ฝนได้รื้อลูกกรงเหล็กของโรงผู้ป่วยซึ่งสร้างมาแต่ปี ๒๔๕๕ และทำเป็นมุ้งลวด สร้างเรือนพักและเตียงผู้ป่วยใหม่ เมื่อสงครามโลกครั้งที่ ๒ เกิดขึ้น เหล็กราคาพุ่งสูงเพราะเข้ามาจากต่างประเทศไม่ได้ จึงนำเหล็กลูกกรงที่รื้อออกขาย นำเงินไปสร้างเรือนพักและจัดระบบสุขาภิบาลขึ้นในที่ดินซึ่งซื้อไว้ที่จังหวัดนนทบุรี ระบายผู้ป่วยที่แออัดไปอยู่ที่นั่นได้ ๒๐๐ คน ซึ่งก็คือ โรงพยาบาลศรีธัญญา ในปัจจุบัน

เรือนคนไข้ในยุคนั้นได้แบ่งผู้ป่วยตามพฤติกรรม และมีชื่อเรือนที่ฟังแล้วไม่รื่นหูเลย อย่างเช่น กองทำงาน ได้แก่พวกที่มีความรับผิดชอบ ทำงานได้ กองขี้เกียจ ได้แก่พวกชอบนั่งซึม กองคดี ได้แก่ผู้มีความผิดทางคดี ซึ่งกรมราชทัณฑ์ได้สร้างเรือนพักให้แยกไว้ต่างหาก กองคลัง ได้แก่พวกก้าวร้าว อาละวาด

นายแพทย์ฝนต้องการที่จะลบภาพที่คุมขังคนบ้าที่น่ารังเกียจออก พยายามให้เปลี่ยนความรู้สึกไปในทางเมตตา น่าเห็นใจ จึงปรึกษาแพทย์ผู้ร่วมทีมคิดเปลี่ยนชื่อเรือนต่างๆใหม่ อย่างกองคลังก็เอาเฟื่องฟ้าที่มีดอกสีแดงเป็นตัวแทน ตั้งชื่อว่า “เรือนเฟื่องฟ้า” แล้วเปลี่ยนชื่อเรือนต่างๆเป็นชื่อดอกไม้ทั้งหมด โดยนำดอกไม้ชนิดนั้นมาปลูกประดับไว้หน้าเรือน

ในปี ๒๔๘๗ โรงพยาบาลโรคจิต ธนบุรี จึงได้เปลี่ยนชื่อใหม่เป็น “โรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าพระยา” แม้โรงพยาบาลแห่งนี้จะได้รับยกย่องว่าดีที่สุดในภาคตะวันออก แต่ในระยะเริ่มแรกแล้วก็ไม่ได้รับความสนใจจากรัฐบาลมากนัก มีความเข้าใจเช่นเดียวกับประชาชนทั่วไปว่า “เป็นที่คุมขังคนบ้า” งบประมาณจึงไม่เพียงพอที่จะหาอุปกรณ์หรือยามาบำบัดผู้ป่วยได้พอ บางครั้งก็ต้องภูมิปัญญาพื้นบ้านเข้าช่วย อย่างโรคฮิตที่ผู้ป่วยเป็นกันเกือบทุกคน บางคนเป็นตั้งแต่หัวจรดเท้า ยาที่จะรักษาโรคนี้นี้ให้ได้ขงคักก็ไม่มี แพทย์หญิงจันทนา สุขวัฒน์ จึงออกอุบายให้คนไข้ลงไปเล่นโคลนกัน ผลปรากฏว่านอกจากฮิตจะหายแล้ว คนไข้ยังเลิกเล่นอุจจาระหรือเอาอุจจาระปากันด้วย บางอย่างก็ต้องอาศัยประสบการณ์ อย่างเช่นผู้ป่วยก่อนจะคลุ้มคลั่ง มักจะมีงูมกมัน ตาเอี่ยม มีอาการบอกรู้ล่วงหน้าแบบช่างจะตกมันเหมือนกัน บุคคลที่จะดูแลคนป่วยก็ไม่พอ ต้องให้ผู้ป่วยที่มีฐานะจ้างคนมาดูแลกันเอง ส่วนผู้ป่วยชาวบ้านบางรายก็มีความรู้ประหลาด หมออย่งตามไม่ทัน เช่นผู้ป่วยที่ให้ไปทำงานสวน ได้แอบเก็บฝักจามจู้ที่ร่วงอยู่ตามโคนต้น เอามาตำในกะลามะพร้าวจนแหลก แล้วช่วยกันบ้วนน้ำลายลงไป หมักไว้ไม่นานก็กลายเป็นเมรัย เอามาดื่มกันจนเมาหัวทิ่มหัวต่าเป็นที่สนุกสนาน

ผู้ที่ดูแลคนป่วยของโรงพยาบาล ครั้งแรกๆไม่ใช่ทั้งแพทย์และพยาบาล แต่เป็นผู้มีความรู้ระดับประถมเท่านั้นที่เป็นกำลังสำคัญ ต่อมาในปี ๒๔๘๖ จึงจัดอบรมขึ้นในโรงพยาบาล มีหลักสูตร ๑ ปี ในรุ่นแรก ๙ คน จบระดับป.๔ ถึง ๘ คน สอนในหน้าที่จะต้องทำเท่านั้น ก็สามารถช่วยผู้ป่วยได้อย่างดี ฉีดยาได้ อ่านภาษาอังกฤษ โดยเฉพาะชื่อยาได้ และได้พัฒนาหลักสูตรทั้งคุณสมบัติของผู้เข้ารับการอบรมเรื่อยมา จนในปี ๒๕๒๔ จึงรับผู้มีพื้นฐานทางพยาบาลจากโรงเรียนพยาบาลมาอบรมต่อในหลักสูตรสุขภาพจิตและการพยาบาลจิตเวชอีก ๑ ปี

ตึกหลังเก่าที่ติดที่ดินมาจากเจ้าของเดิมเมื่อเริ่มสร้างโรงพยาบาล และใช้เป็นที่พักของผู้บริหารในระยแรกนั้น เป็นตึกสถาปัตยกรรมแบบยุโรปที่มีอายุกว่า ๑๐๐ ปี ทางโรงพยาบาลจึงอนุรักษ์ไว้ และขอขึ้นทะเบียนกับกรมศิลปากรให้เป็นมรดกของชาติ ต่อมาในปี ๒๕๓๐ ได้รับพระราชทานรางวัล “อาคารอนุรักษ์ดีเด่น” ของสมาคมสถาปนิกสยาม จากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ทางโรงพยาบาลได้ใช้จัดแสดงวิวัฒนาการทางการแพทย์สาขาจิตเวชของประเทศไทยขึ้นในตึกหลังนี้ ตลอดจนเครื่องมือเครื่องใช้ในการบำบัดยุคแรก ให้เป็นพิพิธภัณฑ์ และได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากสมเด็จพระเมรัตนราชสุดาเสด็จมาทำพิธีเปิด “พิพิธภัณฑ์โรงพยาบาลสมเด็จพระยา” ในวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๓๒ ซึ่งเป็นประวัติศาสตร์ทางจิตเวช ที่ผู้ป่วยโรคจิตในประเทศไทยเริ่มได้รับการดูแลเป็นครั้งแรกมาครบ ๑๐๐ ปี

โรงพยาบาลสมเด็จพระยาในวันนี้ ได้ฟื้นฟูสภาพอันน่าสะพรึงกลัวจากการเป็น “โรงพยาบาลบ้า” “หลังคาแดง” มาเป็นโรงพยาบาลจิตเวชที่ทันสมัย เป็นที่บำบัดรักษาผู้ป่วยทางจิต และผลิตบุคลากรทางด้านจิตเวช อันเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาสุขภาพจิตให้ประชาชน ทั้งยังเป็นแหล่งศึกษาให้ความรู้กับประชาชนทั่วไปในการพัฒนาจิตเวชในประเทศไทย ด้วยพิพิธภัณฑ์โรงพยาบาลสมเด็จพระยาอีกด้วย

อาคารพิพิธภัณฑ์โรงพยาบาลสมเด็จพระยา

เสื้อเกราที่ใช้ “ขึ้นเสื้อ”

ที่มา : สุวิชา เพียรราษฎร์. (30 ตุลาคม 2560). หลังคาแดง โรงพยาบาลโรคจิตแห่งแรกของไทย! รักษาด้วย “ปา”และ “ไมให้ อยู่ว่าง” ทำเงินซื้อที่ดิน “ศรีธัญญา”ได้!! <https://mgronline.com/onlinesection/etail/9600000109605>